ONDERZOEK NAAR DE RENTABILITEIT VAN HET KWEKERSBEDRIJF IN DE BLOEMBOLLENSTREEK

Statistiek over het jaar 1955

en

Begroting voor het jaar 1956

Rapport no. 265

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT BIBLIOTHEEK

Afd. Tuinbouw

35573

INHOUD

		Blz.
	WOORD VOORAF	5
HOOFDSTUK I	INLEIDING	6
	1. Doel	6
	2. Het gekozen universum	6
	3. De bedrijfskeuze	7
	4. De verzamelde gegevens	9
	5. Wijze van uitdrukking der gegevens	10
	6. Wijze van berekening der gegevens	11
HOOFDSTUK II	DE BEDRIJFSRESULTATEN OVER 1955	15
	1. Onderscheiding naar bedrijfstype	16
	2. Onderscheiding naar bedrijfsgrootte	18
	3. Onderscheiding naar de structuur van de arbeidsbezetting	21
	4. De onderlinge samenhang der gemaakte onderscheidingen	23
	5. De rentabiliteit per gemeente van vestiging	25
	6. De spreiding van de bedrijfsuitkomsten	25
	7. De kosten	26
	8. De opbrengsten	27
	9. De resultaten over 1955 vergeleken met die over 1954	28
HOOFDSTUK III	HET INKOMEN VAN DE ONDERNEMER OVER 1955	30
	1. Algemeen	30
	2. Het inkomen uit het bedrijf	30
	3. De verteringen	32
	4. De besparingen	33
HOOFDSTUK IV	DE VERMOEDELIJKE BEDRIJFSRESULTATEN OVER 1956	34
	1. De voorlopige cijfers	34
	2. De wijze van berekening der voorlopige cijfers:	37
	a. de opbrengsten;	37
	b. de kosten.	39

Bls.

BIJLAGEN

I	Toelichting wijze van berekening van de cijfers over 1955	41
II	Overzicht van het grondgebruik in aren gemiddeld per bedrijf over 1955	45
III	Overzicht van de kosten en opbrengsten, de arbeidsbezetting en het arbeidsinkomen gemiddeld per bedrijf over 1955	46
IV	Overzicht van de kosten en de opbrengsten, de arbeidsbezetting en het arbeidsinkomen, gemiddeld per hectare bollenland over 1955	47
V	a, b en c. De spreiding van de rentabiliteit over 1955	48
VI	Overzicht van het inkomen per ondernemer over 1955	51

TABELLEN

1.	De bedrijfsresultaten over 1955 bij groepering der bedrijven naar bedrijfstype	15
2.	De bedrijfsresultaten over 1955, uitgedrukt per eenheid van oppervlakte bloembollengrond	16
3.	De rentabiliteit van de bedrijven met meer dan 10% hyacinten naar rate van het percentage hyacinten	17
4.	De verkopen van bloembollen in 1955, uitgedrukt per rr^2 beteelde oppervlakte	18
5.	De relatie tussen bedrijfstype en bedrijfsgrootte	19
6.	De bedrijfsresultaten over 1955 bij indeling der bedrijven naar bedrijfsgrootte	20
7.	De bedrijfsresultaten over 1955 per bedrijfsgrootteklasse uitgedrukt per eenheid van oppervlakte bollengrond	21
8.	De bedrijfsresultaten over 1955 bij onderscheiding der bedrijven naar de structuur van de arbeidsbezetting	22
9.	De betrekking tussen de onderscheidingen naar bedrijfstype, bedrijfsgrootte en naar de structuur van de arbeidsbezetting, ten aanzien van het aantal bedrijven, de jaarkosten en de rentabiliteit	24
10.	De rentabiliteit per gemeente en de verdeling van het aantal bedrijven per gemeente over de onderscheiden groepen	25
11.	De procentuele samenstelling der kosten	26
12.	De procentuele samenstelling der opbrengsten	27
13.	De resultaten over 1955 in vergelijking met die over 1954	28
14.	De toeneming der kosten t.o.v. 1954 in procenten van de kosten over 1954	29
15.	De procentuele samenstelling van het gezinsinkomen van de ondernemer uit het bedrijf	30
16.	Spreiding van het gezinsinkomen per ondernemer over 1955	31
17.	Vergelijking privé-opnamen en totaal gezinsinkomen per ondernemer over 1955, per inkomensklasse	32
18.	Voorlopige cijfers betreffende de bedrijfsuitkomsten over 1956	34
19.	De netto-opbrengst over 1956, uitgedrukt per rr^2 beteelde oppervlakte	36

Blz.

GRAFIEKEN

1a en 1b	Aantal bedrijven per grootteklasse	8
2a en 2b	Aantal bedrijven per gemeente	8
3a en 3b	Beteelde oppervlakte per bollensoort in rr^2	8

WOORD VOORAF

Dit rapport bevat een verslaglegging van de bedrijfsresultaten van 62 kwekersbedrijven in de Bloembollenstreek over het boekjaar 1955, alsmede een op schattingsbasis berekend resultatencijfer voor 69 bedrijven over het boekjaar 1956.

Met nadruk zij erop gewezen, dat dit onderzoek slechts betrekking heeft op het kwekersbedrijf. De uitkomsten van de handel in bloembollen, zoals deze in vele gevallen als neven- dan wel als hoofdfunctie in het bloembollenbedrijf wordt aangetroffen, vormden geen object van onderzoek.

Het gevolg hiervan is, dat het onderzoek in hoofdzaak betrekking heeft op de kleinere bedrijven. Wanneer dan ook in dit rapport sprake is van de benamingen groot, middelgroot en klein bedrijf, dan dient men deze grootte-aanduidingen in relatieve zin op te vatten. Een praktische moeilijkheid, welke zich met betrekking tot de berekening van de periodewinst in deze bedrijfstak voordoet, houdt verband met de waardering van de bloembollenkraam. Deze waardering had tot dusver op basis van arbitrair bepaalde normen plaats. Met ingang van het boekjaar 1956 is hierin verbetering gebracht door deze kraam op de betrokken bedrijven te inventariseren, alsmede door gegevens te verzamelen met betrekking tot de plantgoedprijzen. De voorlopige berekening der resultaten over 1956 is zowel op de oude als op de nieuwe basis uitgevoerd.

Het rapport is samengesteld op de afdeling Tuinbouw door A. Holkamp.

's-Gravenhage, juni 1957

De directeur,

(Dr. J. Horring)

HOOFDSTUK I

INLEIDING

1. D o e l

Het doel van dit onderzoek is inzicht te verkrijgen in de financiële resultaten van de bloembollenteelt in de z.g. Bloembollenstreek.

2. H e t g e k o z e n u n i v e r s u m

Voor de verwezenlijking van het gestelde doel hebben wij ons noodzakelijkerwijze moeten beperken tot de z.g. kwekersbedrijven, waarin naast de teelt en de verkoop van het eigen produkt geen handel wordt gedreven. De bij dit onderzoek toegepaste werkwijze biedt nl. geen mogelijkheid betrouwbare gegevens te verkrijgen over de rentabiliteit van het kwekerijbedrijf van de z.g. kwekers-handelaars. Daartoe zou een speciaal boekononderzoek in deze categorie bedrijven dienen te worden ingesteld, hetgeen in het kader van het werk- en tijdschema van het rentabiliteitsonderzoek van het L.E.I. niet mogelijk was.

Het onderzoek beperkt zich in feite tot de kwekerijbedrijven, welke in de 6 (vanuit oppervlakte bollenland bezien) belangrijkste gemeenten van de Bloembollenstreek, t.w. Hillegom, Lisse, Sassenheim, Voorhout, Noordwijkerhout en Noordwijk, zijn gelegen. Met uitsluiting van de zeer kleine bedrijven, welke onvoldoende emplooi voor de ondernemer opleveren, alsmede van de met andere takken van bedrijf gemengde bedrijven, bedraagt dit aantal ca. 700 bedrijven.

Voor nadere gegevens over het universum verwijzen wij naar de uitvoerige toelichting in rapport no. 249, waarin de resultaten van het rentabiliteitsonderzoek over 1954 zijn neergelegd.

3. De bedrijfskeuze

Voor de keuze van de voor het onderzoek in te schakelen bedrijven is gebruik gemaakt van de gegevens van de mei-inventarisatie van het C.B.S. per 1 mei 1953, welke door de afdeling Streekonderzoek van het L.E.I. - ten behoeve van een parallel lopend welvaartsonderzoek in deze gemeenten - zijn uitgewerkt. De steekproef omvat ± 10% van het aantal bedrijven van het universum. Voor zover dit mogelijk bleek, zijn bij de bedrijfskeuze de verhoudingen van de aantallen bedrijven per gemeente en per grootteklasse in acht genomen, terwijl ook aan de oppervlakteverhoudingen der geteelde bollensoorten, eveneens zowel per gemeente als per grootteklasse, bij de keuze aandacht is geschonken.

Voor het jaar 1955 kon de medewerking worden verkregen van 62 bedrijven tegen 69 bedrijven in 1954. Voor het onderzoek over 1956 kan het aantal wederom op 69 worden gebracht. Aangezien door verschillende oorzaken 12 bedrijven voor het onderzoek over 1956 waren afgevallen, zijn voor dat jaar 19 nieuwe bedrijven in het onderzoek opgenomen.

Een indruk van de mate, waarin de steekproef over 1956 - gemeten naar de oppervlakte - representatief ten opzichte van het gekozen universum kan worden geacht, kan aan nevenstaande diagrammen worden ontleend. Aangezien de gegevens ten aanzien van het universum betrekking hebben op de toestand in het seizoen 1952/1953, zijn deze gegevens voor de steekproef evenzeens op het voornoemde produktieseizoen gebaseerd.

Zoals uit de kolommendiagrammen blijkt, vertoont de spreiding van de bedrijven van de steekproef in sterke mate overeenkomstmet die van het universum. Dit geldt zowel naar het gezichtspunt van de bedrijfsgrootteverhoudingen, van de oppervlakteverhouding der bollensoorten, als naar de verhouding van het aantal bedrijven per plaats van vestiging. Bij de keuze van de 19 nieuwe bedrijven kon de afwijking, welke de steekproef blijkens rapport no. 249 ten aanzien van de bedrijfsgrootteverhoudingen te zien gaf, worden gecorrigeerd.

Op grond van het bovenstaande mag dan ook worden geconcludeerd, dat de steekproef representatief is te achten voor zover het de gezichtspunten betreft waarnaar deze representativiteit getracht is te bereiken. De willekeurige wijze, waarop andere factoren welke van invloed zijn op de rentabiliteit (vakmanschap, rassenkeuze e.a.) in het onderzoek zijn betrokken, geeft - mede op grond van het aantal bedrijven - vertrouwen in de verwachting, dat de representativiteit ook in deze opzichten gunstig is.

UNIVERSUM STEEKPROEF

Grafiek 1[a] Grafiek 1[b]

AANTAL BEDRIJVEN PER GROOTTEKLASSE

Grafiek 2[a] Grafiek 2[b]

AANTAL BEDRIJVEN PER GEMEENTE

Grafiek 3[a] Grafiek 3[b]

BETEELDE OPPERVLAKTE PER BOLLENSOORT IN R.R.^{2}

De bedrijfskeuze had plaats in samenwerking met een 10-tal boekhoudbureaus en administratiekantoren, die bereid waren gevonden hun medewerking aan dit onderzoek te verlenen.

Aan de hand van areaalgegevens der bedrijven, welke deze kantoren konden overleggen, kon, rekening houdend met de teeltverhoudingen, de bedrijfsgrootte en het gebied, een bewuste keuze voor de werving der bedrijven worden gemaakt.

4. De verzamelde gegevens

De gegevens zijn ontleend aan de fiscale boekhoudingen van de desbetreffende bedrijven en werden verstrekt door de eerdergenoemde boekhoudbureaus en administratiekantoren, welke de administratie van deze bedrijven verzorgden. Daarnaast is gebruik gemaakt van een aantal gegevens, dat niet uit de bestaande boekhoudingen was te putten, doch door het L.E.I. op de bedrijven is verzameld. Deze aanvullende gegevens waren nodig om de resultaten volgens de bij het L.E.I. gebruikelijke richtlijnen [1] te kunnen berekenen. Zij omvatten een uitgebreide inventarisatie van de bedrijven, een opgave van de geteelde gewassen, alsmede aanvullende gegevens betreffende de arbeidsbezetting.

Het boekjaar waarop de gegevens van de administratiekantoren betrekking hadden, viel in vrijwel alle gevallen samen met het kalenderjaar.

Het systeem, dat voor de verkrijging van de financiële gegevens is gevolgd, liet directe controle van deze gegevens uiteraard niet toe. Mede aan de hand van de gegevens, welke door het L.E.I. op de bedrijven zijn verzameld, konden echter verschillende door de administratiekantoren opgegeven kosten op aannemelijkheid worden getoetst. Ten aanzien van de lonen b.v. kon controle worden toegepast aan de hand van de gegevens van de arbeidsbezetting, welke op het bedrijf werden verzameld.

Zoals uit het bovenvermelde reeds bleek, zijn niet alle cijfers aan de opgaven der administratiekantoren ontleend. Een belangrijk deel (ca. 40%) der kosten is berekend op basis van gegevens, ontleend aan de informaties, welke op de bedrijven zijn verkregen en aan de waarnemingen, welke daarop zijn verricht voor de berekening van rente, afschrijving en arbeidskosten ondernemer en gezinsleden.

---

1) Zie Bijlage I.

5. Wijze van uitdrukking der gegevens

Voor de verwerking der verzamelde gegevens hebben wij de bedrijven naar groepen van gelijksoortige bedrijven onderscheiden. De criteria voor deze groeperingen werden gevormd door de gezichtspunten waarnaar een onderscheiding ons nuttig voorkwam.

Deze gezichtspunten zijn:

1e. het bedrijfstype:

a. bedrijven met meer dan 10% hyacintenteelt;

b. overige bedrijven, waarvan de tulpenteelt omvat;

1. > 45% van de opp. bollenland (in de tabellen aangeduid met " veel tulpen")
2. 35-45% " " " " (" " " aangeduid met "normaal tulpen")
3. < 35% " " " " (" " " aangeduid met "weinig tulpen")

2e. de bedrijfsgrootte:

a. grote bedrijven (jaarkosten > f.30.000,-);

b. middelgrote bedrijven (jaarkosten f.30.000 - f.15.000);

c. kleine bedrijven (jaarkosten < f.15.000,-);

3e. de structuur der arbeidsbezetting:

a. personeelsbedrijven;

b. gezinsbedrijven;

c. eenmansbedrijven.

De maatstaven voor deze indeling zijn op pag. 22 vermeld.

Voor elk dezer groepen van bedrijven is, met betrekking tot het jaar 1955, een gemiddelde per bedrijf berekend ten aanzien van:

het grondgebruik (in aren)	:	bijlage II
de arbeidsbezetting (in manjaren)	:	" III en IV (per hectare)
de kosten en de opbrengsten (in gld.)	:	" III en IV (" ")
het arbeidsinkomen (in gld. per manjaar)	:	" III
het arbeidsinkomen (in gld. per hectare)	:	" IV

Uitdrukking van het gezinsinkomen had plaats gemiddeld in guldens per ondernemer (bijlage VI).

De rentabiliteit werd - in bijlage III - uitgedrukt in het verhoudingscijfer: de opbrengsten per f.100,- kosten. Hiertoe zijn de opbrengsten, welke per groep van bedrijven tezamen werden verkregen, gedeeld door 1% van de kosten van die bedrijven. Grotere bedrijven hadden derhalve meer invloed op de grootte van dit verhoudingscijfer

dan de kleinere bedrijven.

Voor het verkrijgen van inzicht in de rentabiliteit van de bloembollenteelt moet behalve aan dit "gewogen" gemiddelde ook aandacht worden geschonken aan het "ongewogen" gemiddelde rentabiliteitscijfer, waarin de uitkomsten van het kleine bedrijf even zwaar zijn medegeteld als die van het grote bedrijf. Dit ongewogen cijfer is dus gebruikt om een indruk te geven van de gemiddelde rentabiliteit der onderscheiden bedrijven, zonder te letten op de bedrijfsgrootte.

Een voorbeeld moge het een en ander, zo nodig, verduidelijken.

Stel, dat de gemiddelde rentabiliteit moet worden berekend van 2 bedrijven, waarvan het ene (A) een klein, het andere (B) een groot bedrijf is. De rentabiliteit van A is aanmerkelijk minder gunstig dan die van B.

	Kosten	Opbrengsten	Opbrengsten in procenten van de kosten
Bedrijf A	5.000,-	5.500,-	110
Bedrijf B	50.000,-	70.000,-	140
	55.000,-	75,500,-	
Gemiddelde rentabiliteit (gewogen)	$\frac{75500}{55000} \times 100 =$		137
" " (omgewogen)	$\frac{110 + 140}{2} =$		125

Bij de berekening van het gewogen gemiddelde wordt de uitkomst in sterke mate beïnvloed door de rentabiliteit van het grote bedrijf. Voor de berekening van het ongewogen gemiddelde speelt de bedrijfsomvang geen rol.

De spreiding van het rentabiliteitsgemiddelde is in de bijlagen V a, b en c door middel van kolommendiagrammen tot uitdrukking gebracht.

6. Wijze van berekening der gegevens

De wijze van berekening der bedrijfsresultaten over 1955 is uiteengezet in bijlage I. In hoofdstuk IV, waarin voorlopige berekeningen zijn opgenomen van de uitkomsten over 1956, zijn deze berekeningen ter plaatse van een toelichting voorzien.

In verband met de invloed van de toegepaste wijze van berekening op de becijferde bedrijfsuitkomsten, wordt er met nadruk op gewezen,

dat voor een juiste beoordeling der - in de hoofdstukken II en III verantwoorde - resultaten van het onderzoek over 1955, kennisneming van de inhoud van bijlage I noodzakelijk is.

Dit geldt in het bijzonder ten aanzien van twee feiten, t.w. :

1. Onder de kosten is geen bedrag opgenomen voor de leidinggevende en toezichthoudende arbeid van de ondernemer en voor het dragen van het ondernemersrisico.

   De oorzaak hiervan is, dat geen gegevens voorhanden zijn waaraan de bedoelde normen zouden kunnen worden ontleend.
2. De bloembollenkraam is tegen een vaste waardenorm per bollensoort gewaardeerd. In verband met de consequenties, welke aan de waarderingswijze voor de berekening van het bedrijfsresultaat zijn verbonden, volgt op deze plaats een uitvoerige toelichting van de wijze, waarop de waardering van de bloembollenkraam heeft plaats gehad. In bijlage I zal naar deze toelichting worden verwezen.

De waardering van de bloembollenkraam

De bloembollenkraam is te beschouwen als een collectiviteit van produktiemiddelen, welke, in samenwerking met andere produktiefactoren, jaarlijks het bruto-inkomen van het bedrijf verschaft.

Technisch blijft deze kraam in stand door bij de oogst niet dieper te rapen dan voor handhaving van de kraam noodzakelijk is. Om de kraam ook economisch op peil te kunnen houden, moet periodiek aankopen van plantgoed worden verricht, ter vervanging van minder courant geworden soorten. Deze aankopen, welke - onder aftrek van de opbrengst van het plantgoed der opgeruimde partijen - als kosten van instandhouding van de kraam zijn te beschouwen en als zodanig ten laste van de exploitatierekening kunnen worden gebracht, moeten worden onderscheiden van de aankopen, welke op verbetering of uitbreiding van de kraam betrekking hebben en welke als zodanig niet als kosten kunnen worden beschouwd.

Een moeilijkheid voor de resultatenberekening is, dat in het kader van dit onderzoek niet kan worden vastgesteld in hoeverre de aankopen ten behoeve van de instandhouding dan wel voor verbetering van de kraam zijn verricht. Prijspolitieke (eventueel speculatieve) factoren, alsmede het oogstresultaat kunnen de kraamsamenstelling - en daarmede de inkopen - in sterke mate beïnvloeden.

Overigens zij opgemerkt, dat instandhouding niet uitsluitend wordt verkregen door plantgoed te kopen, doch ook - voor zover mogelijk - door partijen uit eigen kraam minder diep te rapen. Deze investeringen uit eigen produktie komen echter - in tegenstelling tot de aankopen - in de boekhoudingen niet tot uiting. Dit is ook het geval ten aanzien van de opbrengsten van het plantgoed van de opgeruimde partijen, welke in het totaalbedrag der opbrengsten zijn begrepen.

Bij de beoordeling van het berekende resultatencijfer houde men er dus rekening mede, dat het gedeelte van de netto-investeringen dat jaarlijks, in verband met waardedalingen van plantgoed door incourantheid, ten laste van de exploitatierekening zou dienen te worden gebracht, niet kon worden vastgesteld.

Uit het bovenstaande blijkt wel, dat de opbrengst per bedrijf (verkopen van leverbaar en plantgoed - inkopen + waardestijging - waardedaling bollenkraam) met behulp van de beschikbare gegevens niet exact valt te bepalen. Dit is niet in het minst een gevolg van het feit, dat niet over gegevens betreffende de feitelijke waarde van de bollenkraam kan worden beschikt.

Ten einde de bollenkraam tegen de juiste waarde te kunnen berekenen zouden van elk der - naar schatting 500 - variëteiten welke op de medewerkende bedrijven worden aangetroffen, de beplante oppervlakte, de hoeveelheden, alsmede de prijzen van de rassen per ziftmaat moeten worden vastgesteld. Door het ontbreken van de betreffende gegevens was het tot dusverre niet mogelijk de waardering op deze basis te doen geschieden. In verband daarmede hebben wij voor de waardebepaling van de bollenkraam noodzakelijkerwijs dezelfde normen toegepast als die welke daarvoor in rapport no. 249 zijn gehanteerd. Dit betekent, dat van een kraamwaarde is uitgegaan welke gebaseerd is op 150% van de waarderingsnormen voor de inkomstenbelasting, t.w.:

hyacinten	f. 30,- per rr^2
tulpen	f. 18,- per rr^2
narcissen	f. 15,- per rr^2
crocussen	f. 9,- per rr^2
gladiolen	f. 4,50 per rr^2
overige soorten	f. 10,50 per rr^2

Aangezien deze bedragen op een vast bedrag per oppervlakte-eenheid zijn gesteld, is bij deze waarderingsmaatstaf geen rekening gehouden met het kwalitatieve element (sortiment). De bestaande verschillen in

plantgoedwaarde per oppervlakte-eenheid tussen de diverse deelnemende bedrijven kwamen derhalve bij de berekening van rente over de geïnvesteerde waarde niet tot uiting. Voor de berekening van de opbrengst heeft deze methode de volgende consequenties:
Alle aan- en verkopen van plantgoed, welke per soort niet tot oppervlaktewijziging hebben geleid, zijn ten laste resp. ten gunste van de opbrengstenrekening gekomen. Bij kraamverbetering is het resultaat in dat geval dan ongunstiger, bij verslechtering gunstiger voorgesteld dan in feite zou dienen te geschieden. In het geval van uitbreiding of inkrimping van het areaal kwam het verschil tussen de werkelijke waarde van het plantgoed en de daarvoor gestelde waarde eveneens ten laste of ten gunste van deze rekening. Aangezien de boekhoudingen van de deelnemende bedrijven geen gegevens bevatten met betrekking tot de opbrengsten van het leverbare gedeelte van de raap kon de invloed van de plantgoedmutaties op de opbrengst-bij de gevolgde waarderingsmethode - niet worden nagegaan.

Verondersteld mag worden, dat de gevolgde waarderingsmethode tot een iets pessimistischer voorstelling van het gemiddelde bedrijfsresultaat heeft geleid dan op grond van exacte waarderingsgegevens zou zijn geschied. Er is dan ook van afgezien in de kosten ook nog een bedrag op te nemen voor afschrijving wegens economische veroudering van de kraam.

In verband met de bezwaren, welke aan het toepassen van deze waarderingsnormen voor een juiste benadering van de bedrijfsresultaten zijn verbonden, is getracht een betere basis hiervoor te vinden. Hiertoe is met ingang van 1956 overgegaan tot het aantekenen op de deelnemende bedrijven van de oppervlakte plantgoed per variëteit. Deze oppervlakten zijn met behulp van vermenigvuldigingsfactoren omgerekend tegen de, eveneens verzamelde, plantgoedprijzen van de betreffende rassen. De op grond van deze gegevens berekende voorlopige uitkomsten over 1956 zijn, mede ter vergelijking met de berekening op de oude basis, aan hoofdstuk IV toegevoegd. Voor nadere bijzonderheden betreffende deze berekening wordt naar het voornoemde hoofdstuk verwezen.

HOOFDSTUK II

DE BEDRIJFSRESULTATEN OVER 1955

Voor een beschouwing van de resultaten, welke gemiddeld over 1955 werden behaald, zijn de belangrijkste cijfers van bijlage III in de tabellen 1, 6 en 8 samengevat. Van de gegevens over het grondgebruik, welke in bijlage II zijn opgenomen, is in de genoemde tabellen de samenstelling van de bloembollenkraam - in procenten van de totale oppervlakte, welke gemiddeld per bedrijf met bollen was beteeld - vermeld.

Tabel 1 heeft betrekking op het gemiddelde bedrijf bij een groepering naar bedrijfstype.

Tabel 1

DE BEDRIJFSRESULTATEN OVER 1955 BIJ GROEPERING DER BEDRIJVEN NAAR BEDRIJFSTYPE

	Bedrijven met				Alle bedrijven tezamen
	meer dan 10% hyacinten	veel tulpen	normaal tulpen	weinig tulpen	
Aantal bedrijven	20	8	19	15	62
Arbeidsbezetting (in manjaren)	4,96	2,41	2,86	1,94	3,25
Oppervlakte bollenland (in aren)	276	117	166	108	181
Samenstelling bollenkraam in %:					
Hyacinten	29	2	1	1	15
Vroege tulpen	14	13	10	10	12
Late tulpen	25	45	32	20	28
Narcissen	25	31	33	39	30
Gladiolen	5	2	17	17	10
Overig bijgoed	2	7	7	13	5
	100	100	100	100	100
Bollenland in % van totaal kad.	64	42	76	72	65
Opbrengst in gld. gemiddeld per bedrijf	59630	27410	26840	14880	34600
Kosten in gld. gemiddeld per bedrijf	43800	19730	20320	13890	26260
Netto-bedrijfsresultaat in gld. gemiddeld per bedrijf	15830	7680	6520	990	8340
Opbrengsten in % v.d.kosten(gewogen)	136	139	132	107	132
" " " " " " (ongewogen)	139	134	124	105	125
Standaardafwijking van de gemiddelde rentabiliteit	4,9	13,6	5,5	8,2	3,8

De financiële resultaten der onderzochte bedrijven blijken in 1955 zeer gunstig, nl. f.8340,- per gemiddeld bedrijf te zijn geweest. Uitgedrukt in procenten van de kosten bedraagt het voordelig bedrijfsresultaat 32%. Anders gezegd, de rentabiliteit - uitgedrukt door de opbrengsten per f.100,- kosten - bedraagt 132. Dit is het gewogen cijfer. Het feit, dat het ongewogen rentabiliteitscijfer lager, nl. op 125, uitkomt, wijst erop, dat de grotere bedrijven gemiddeld naar verhouding gunstiger resultaten afwierpen dan de kleinere bedrijven.

1. Onderscheiding naar bedrijfstype

a. De relatieve cijfers

Nemen we allereerst de gewogen gemiddelde rentabiliteitscijfers in beschouwing, dan blijken deze voor de drie eerstgenoemde groepen van bedrijven op het niveau van 130 à 140 te hebben gelegen. Aanzienlijk minder gunstig waren de gemiddelde uitkomsten van de bedrijven met weinig tulpen, waarvoor f.107,- opbrengsten per f.100,- kosten werd becijferd.

De uitkomsten van de ongewogen cijfers zijn in alle groepen ongunstiger dan die van de gewogen cijfers. Zulks met uitzondering van de groep van bedrijven met meer dan 10% hyacinten, ten aanzien waarvan, bij eliminering van de invloed van de bedrijfsgrootte, een iets gunstigere rentabiliteit werd becijferd.

b. De absolute cijfers

De absolute bedragen lieten zich per oppervlakte-eenheid als volgt becijferen. Tabel 2

DE BEDRIJFSRESULTATEN OVER 1955 UITGEDRUKT PER EENHEID VAN OPPERVLAKTE BOLLENGROND

	Bedrijven met meer dan 10%hyacinten	Overige bedrijven			Alle bedrijven tezamen
		Veel tulpen	Normaal tulpen	Weinig tulpen	
Per hectare bollengrond					
Opbrengsten	21590	23430	16130	13860	19100
Kosten	15860	16860	12210	12940	14490
Voordelig saldo	5730	6570	3920	920	4610
Per rr^2 bollengrond					
Opbrengsten	30,90	33,50	23,00	19,80	27,30
Kosten	22,70	24,10	17,40	18,50	20,70
Voordelig saldo	8,20	9,40	5,60	1,30	6,60

De verschillen in de geldelijke uitkomsten blijken per hectare bollenland groot te zijn geweest. De verhoudingen van de per bedrijf becijferde uitkomsten lagen van groep tot groep uiteraard geheel anders. Blijkens tabel 2 werden de resultaten per bedrijf gemiddeld op f.15.830, f.7680, f.6520, resp. f.990,- berekend. De invloed van de bedrijfsgrootte treedt hier sterk naar voren. Zoals uit de vermelde gegevens van de arbeidsbezetting blijkt, is de groep met hyacinten gemiddeld door het grotere bedrijf (arbeidsbezetting 4 manjaren) vertegenwoordigd. Deze groep omvat met 20 bedrijven ongeveer de helft van het areaal van alle 62 bedrijven tezamen. De groep met relatief weinig tulpen (en veel bijgoed) heeft gemiddeld betrekking op de kleinste bedrijven (arbeidsbezetting 1,9 manjaren). De categoriën met veel tulpen (2,4 manjaren) en normaal tulpen (arbeidsbezetting 2,9 manjaren) liggen tussen deze beide uitersten in.

c. Invloed van de teelt op de bedrijfsuitkomsten

Er is aanleiding te veronderstellen, dat de hyacintenteelt - welke vrijwel uitsluitend in de groep > 10% hyacinten wordt uitgeoefend - niet in de eerste plaats tot de gunstige rentabiliteit van die groep heeft bijgedragen. In onderstaande tabel zien we nl., dat de gunstigste uitkomsten werden verkregen in de gevallen waarin de hyacintenteelt het zwakst was vertegenwoordigd.

Tabel 3

DE RENTABILITEIT VAN DE BEDRIJVEN MET MEER DAN 10% HYACINTEN NAAR RATO VAN HET PERCENTAGE HYACINTEN

Oppervlakte hyacinten in procenten van de met bollen beteelde oppervlakte	Aantal bedrijven	Gem. rentabiliteit (ongewogen)
≥ 40%	3	126
30 - 40%	4	127
20 - 30%	7	136
10 - 20%	6	157

Aangezien het bijgoed in deze bedrijven slechts in relatief geringe mate is vertegenwoordigd, zijn het ongetwijfeld de teelten van tulpen en/of narcissen geweest, welke de uitkomsten dezer bedrijven in zo gunstige mate hebben beïnvloed. In nog sterkere mate geldt dit voor de categorie met veel tulpen. In de beide overige bedrijfstype-groepen daarentegen neemt ook het bijgoed een belangrijke plaats in het teeltplan in.

Hoewel binnen het bestek van dit onderzoek niet kon worden nagegaan in welke mate deze bijgoedteelten tot de per bedrijf becijferde uitkomsten hebben bijgedragen, kwam de invloed van de lage prijzen van gladiolen op de resultaten van een 5-tal bedrijven met meer dan 50% gladiolenteelt wel zeer sterk tot uiting. De rentabiliteit van deze 5 bedrijven werd nl. gemiddeld op f.73,- opbrengsten per f.100,- kosten becijferd.

Een belangrijke aanvulling op deze gegevens, welke nog niet tot een volledige indruk van de rentabiliteit van de bollenteelt per soort vermochten te leiden, wordt gevormd door de aantekeningen welke op 38 van de 62 bedrijven met betrekking tot de omzet per bollensoort konden worden gemaakt. Deze bedragen zijn in tabel 4, uitgedrukt per rr^2 beteelde oppervlakte, vergeleken met de kosten van goed geleide bedrijven volgens de berekening van het L.E.I.-rapport no. 221.

Tabel 4

DE VERKOPEN VAN BLOEMBOLLEN IN 1955, UITGEDRUKT PER RR^2 BETEELDE OPPERVLAKTE

	Netto-verkopen (gegevens van 38 bedr.)	Kosten van goed geleide bedrijven per rr^2 (excl. vakheffing en veilingprov.)
Hyacinten	43,37	(31,-)
Tulpen	33,27	(19,60)
Narcissen	23,27	(15,50)
Gladiolen	14,16	
Overige soorten	17,15	

Uiteraard kunnen de verkopen van de betreffende 38 bedrijven niet zonder meer met de kosten van goed geleide bedrijven worden vergeleken. Desalniettemin leiden deze cijfers wel tot de conclusie, dat de tulpenteelt in 1955 betere resultaten heeft afgeworpen dan die van hyacinten en narcissen.

Hoewel geen gegevens over de kosten van gladiolen- en andere bijgoedteelten konden worden verstrekt, wijzen de verkoopbedragen, in het bijzonder t.a.v. de gladiolen, op een minder gunstige rentabiliteit.

2. Onderscheiding naar bedrijfsgrootte

Bij de indeling naar bedrijfstype zagen wij o.m. dat de grotere bedrijven vooral in de groep van bedrijven met meer dan 10% hyacinten, de kleinere bedrijven in sterke mate in de overige bedrijfstypegroepen zijn vertegenwoordigd. De betrekkingen welke - ten aanzien van het

aantal bedrijven en de gemiddelde rentabiliteit - tussen een onderscheiding naar bedrijfstype enerzijds en naar bedrijfsgrootte anderzijds bestaan, komen in onderstaande tabel beter tot uitdrukking.

Tabel 5

DE RELATIE TUSSEN BEDRIJFSTYPE EN BEDRIJFSGROOTTE

	Groot	Middelgroot	Klein	Totaal
> 10% hyacinten	12 (136)	7(145)	1 (128)	20 (139)
veel tulpen	1 (159)	2 (99)	5 (142)	8 (134)
normaal tulpen	2 (152)	8 (131)	9 (111)	19 (124)
weinig tulpen	1 (142)	5 (93)	9 (107)	15 (105)
Totaal	16 (140)	22 (124)	24 (117)	62 (125)

De hyacintenteelt wordt in overwegende mate aangetroffen in het grote bedrijf, doch ook nog in een mate van betekenis in het middelgrote bedrijf. Overigens zijn alle onderscheiden bedrijfstypen in betekenende mate in de groep van de middelgrote bedrijven vertegenwoordigd. Bij het kleine bedrijf ligt het accent op de bedrijven met weinig en normaal tulpen, terwijl ook de bedrijven met veel tulpen in overwegende mate in het kleine bedrijf werden aangetroffen.

De grote bedrijven leverden verreweg de beste resultaten per f.100,- kosten op. Daarop volgen de middelgrote bedrijven, welke zeer uiteenlopende resultaten per bedrijfstype-groep behaalden en tenslotte de kleine bedrijven, waarvan de resultaten het minst gunstig waren.

Nadere gegevens met betrekking tot de bedrijfsuitkomsten en de beteelde oppervlakte bloembollen bij indeling van de bedrijven naar de bedrijfsgrootte, zijn opgenomen in tabel 6.

Tabel 6

DE BEDRIJFSRESULTATEN OVER 1955 BIJ INDELING DER BEDRIJVEN NAAR BEDRIJFSGROOTTE

	Grote bedrijven	Middelgrote bedrijven	Kleine bedrijven	Totaal
Aantal bedrijven	16	22	24	62
Arbeidsbezetting (in manjaren)	6,25	2,98	1,51	3,25
Oppervlakte bollenland (in aren)	354	160	85	181
Samenstelling bollenkraam in %:				
Hyacinten	23	9	2	15
Vroege tulpen	13	10	13	12
Late tulpen	28	28	27	28
Narcissen	27	31	35	30
Gladiolen	6	15	13	10
Overig bijgoed	3	7	10	5
	100	100	100	100
Percentage bollenland	63	67	71	65
Opbrengst in gld. gemiddeld per bedrijf	77510	27280	12700	34600
Kosten in gld. gemiddeld per bedrijf	55990	21630	10690	26260
Netto-bedrijfsresultaat in gld. gemiddeld per bedrijf	21520	5650	2010	8340
Opbrengsten in % v.d. kosten (gewogen)	138	126	119	132
" " " " kosten (ongewogen)	140	124	117	125
Standaardafwijking van de gemiddelde rentabiliteit	4,0	7,6	5,9	3,8

De absolute cijfers geven zeer sterke verschillen tussen de resultaten van de grote bedrijven ten opzichte van die van de overige bedrijven te zien. Per eenheid van oppervlakte laten de resultaten zich als volgt becijferen.

Tabel 7

DE BEDRIJFSRESULTATEN PER BEDRIJFSGROOTTEKLASSE OVER 1955
UITGEDRUKT PER EENHEID VAN OPPERVLAKTE BOLLENGROND

Bedrijfsgrootte-klasse	Aantal be-drijven	Per hectare			Per rr^2		
		Opbreng-sten	Kosten	Voordelig saldo	Opbreng-sten	Kosten	Voordelig saldo
Groot							
> 10% hyacinten	12	22.130	16.460	5.670	31,60	23,50	8,10
veel tulpen	1	31.420	19.740	11.680	44,90	28,20	16,70
normaal tulpen	2	17.450	11.430	6.020	24,90	16,30	8,60
weinig tulpen	1	21.270	15.020	6.250	30,40	21,50	8,90
	16	21.860	15.790	6.070	31,20	22,60	8,60
Middelgroot							
> 10% hyacinten	7	19.450	13.520	5.930	27,80	19,30	8,50
veel tulpen	2	18.010	18.610	./.600	25,70	26,60	./.0,90
normaal tulpen	8	16.580	12.560	4.020	23,70	17,90	5,80
weinig tulpen	5	13.390	14.410	./.1020	19,10	20,60	./.1,50
	22	17.110	13.560	3.550	24,40	19,40	5,00
Klein							
> 10% hyacinten	1	25.380	19.720	5.660	36,30	28,20	8,10
veel tulpen	5	20.560	14.040	6.520	29,40	20,10	9,30
normaal tulpen	9	13.830	12.400	1.430	19,80	17,70	2,10
weinig tulpen	9	11.660	11.050	610	16,70	15,80	0,90
	24	14.860	12.510	2.350	21,20	17,90	3,30
Totaal	62	19.100	14.490	4.610	27,30	20,70	6,60

In deze en in de eerder vermelde hectarecijfers zijn mede begrepen de opbrengsten (en de kosten daarop betrekking hebbend) welke uit andere hoofde dan met de bloembollencultuur zijn verkregen (landbouw, bloemisterij, landverhuur e.d.). Uit tabel 12 kan worden geconstateerd, dat deze nevenopbrengsten slechts een gering bestanddeel van de totale opbrengsten uitmaken.

In bovenstaande tabel komt in sterke mate de toeneming der teeltintensiteit bij stijgende bedrijfsgrootte als algemene tendens naar voren. De kosten bedroegen voor de grote bedrijven nl. gemiddeld f.22,60 per rr^2, voor de middelgrote bedrijven f.19,40 per rr^2 en voor de kleine bedrijven f.17,90 per rr^2.

3. Onderscheiding naar de structuur der arbeidsbezetting

Tenslotte heeft nog een onderscheiding der bedrijven naar een derde gezichtspunt plaats gehad en wel naar de structuur van de arbeidsbezetting. Deze onderscheiding had ten doel na te gaan of mogelijk invloeden op de bedrijfsresultaten konden worden waargenomen, welke kunnen worden toegeschreven aan een hogere arbeids-

intensiteit, welke bij bedrijven met vreemd personeel kan worden verondersteld ten opzichte van bedrijven met arbeid door eigen personeel (gezinsarbeid).

Deze laatste categorie is nader gesplitst in eenmansbedrijven en gezinsbedrijven, zodat wij onderscheiden:

a. eenmansbedrijven: bedrijven met 1 ondernemer met minder dan een half manjaar vreemde of gezinsarbeidskrachten;

b. gezinsbedrijven : bedrijven, voor zover niet vallende onder a, met 1 of meer ondernemers, met minder dan een half manjaar vreemde arbeidskrachten;

c. personeelsbedrijven: bedrijven met 1 of meer ondernemers met meer dan een half manjaar vreemde arbeidskrachten.

Tabel 8

DE BEDRIJFSRESULTATEN OVER 1955 BIJ ONDERSCHEIDING DER BEDRIJVEN NAAR DE STRUCTUUR DER ARBEIDSBEZETTING

	Personeels-bedrijven	Gezins-bedrijven	Eenmans-bedrijven	Totaal
Aantal bedrijven	30	17	15	62
Arbeidsbezetting (in manjaren)	4,51	2,69	1,39	3,25
Oppervlakte bollenland (in aren)	254,-	136,-	88,-	181,-
Samenstelling bollenkraam in %:				
Hyacinten	20	5	1	15
Vroege tulpen	12	13	12	12
Late tulpen	28	26	30	28
Narcissen	28	30	35	30
Gladiolen	8	17	10	10
Overig bijgoed	4	9	12	5
	100	100	100	100
Bollenland in % van totaal kad.	65	65	68	65
Opbrengsten gemiddeld per bedrijf	53490	19890	13480	34600
Kosten in gld. gemiddeld per bedrijf	38770	17960	10660	26260
	14720	1930	2820	8340
Opbrengsten in % v.d. kosten (gewogen)	138	111	127	132
" " " " kosten (ongewogen)	137	105	124	125
Standaardafwijking van de gemiddelde rentabiliteit	4,3	7,0	8,0	3,8

Tegenover de personeels- en de eenmansbedrijven, steken de resultaten der gezinsbedrijven ongunstig af. Het verschil in rentabiliteit is zo groot, dat het vermoeden van een te zware arbeidsbezetting als invloedrijkste oorzaak van de ongunstige rentabiliteit der gezinsbedrijven niet ongegrond lijkt.

Een aanwijzing voor de juistheid van dit vermoeden is gelegen in het feit, dat de arbeidsbezetting der gezinsbedrijven per hectare bollengrond hoger blijkt te zijn dan die der - intensievere - personeelsbedrijven en belangrijk hoger dan die der eenmansbedrijven.

Personeelsbedrijven	1,80	manjaren
Gezinsbedrijven	2,00	"
Eenmansbedrijven	1,60	"

Er zij op gewezen, dat de eenmansbedrijven, welke in dit onderzoek zijn vertegenwoordigd, niet ten volle representatief zijn ten opzichte van deze categorie in het algemeen. Bij de keuze van de bedrijven heeft immers een selectie plaats gehad door een minimumgrens (van 70 are bollengrond per bedrijf) als één der eisen voor opneming in het onderzoek te stellen. Deze selectie heeft ongetwijfeld haar - gunstige - invloed doen gelden op het voor deze categorie berekende bedrijfsresultaat t.o.v. de bedrijfsuitkomsten der gezinsbedrijven, waarop de selectie uiteraard geen invloed had.

Het feit, dat bij personeelsbedrijven - op grond van een rationeler arbeidsbezetting - gunstiger bedrijfsresultaten kunnen worden verondersteld dan bij gezinsbedrijven, zal geen toelichting behoeven. De vrij sterke mate waarin een dergelijk verschil in de cijfers van dit onderzoek tot uiting kwam, is niettemin opvallend. Met betrekking tot 1954 waren de verschillen nog groter (zie rapport no. 249).

4. De onderlinge samenhang der gemaakte onderscheidingen

Een indruk van de relatie, welke ten aanzien van het aantal bedrijven, de jaarkosten en de rentabiliteit tussen de gemaakte onderscheidingen bestaat, kan door raadpleging van tabel 9 worden verkregen.

DE BETREKKING TUSSEN DE ONDERSCHEIDINGEN NAAR BEDRIJFSTYPE, BEDRIJFSGROOTTE EN STRUCTUUR ARBEIDSBEZETTINGEN TEN AANZIEN VAN HET AANTAL BEDRIJVEN, DE JAARKOSTEN EN DE RENTABILITEIT

Tabel 9

	>10% hyacinthen			veel tulpen			normaal tulpen			weinig tulpen			totaal		
		gem.per bedrijf			gem.per bedrijf			gem.per bedrijf			gem.per bedrijf			gem.per bedrijf	
	Aantal bedr.	jaar-kosten	rentabili-teit on-gewogen	Aantal bedr.	jaar-kosten	rentabili-teit on-gewogen	Aantal bedr.	jaar-kosten	rentabili-teit on-gewogen	Aantal bedr.	jaar-kosten	rentabili-teit on-gewogen	Aantal bedr.	jaar-kosten	rentabili-teit on-gewogen
Personeelsbedrijven															
Groot	12	58000	136	1	58000	159	2	50000	152	1	39000	142	16	56000	140
Middel	5	22000	151				3	24000	139	2	16000	109	10	22000	139
Klein	1	14000	128	2	12000	125	1	13000	116				4	13000	123
	16	46000	140	3	27000	136	6	31000	139	3	24000	120	30	39000	137
Gezinsbedrijven															
Middel	2	25000	132	1	22000	85	5	23000	126	3	18000	82	11	22000	111
Klein							3	11000	93	3	10000	94	6	10000	93
	2	25000	132	1	22000	85	8	19000	114	6	14000	88	17	18000	105
Eenmansbedrijven															
Middel				1	17000	113							1	17000	113
Klein				3	12000	154	5	10000	121	6	9000	114	14	10000	125
				4	13000	144	5	10000	121	6	9000	114	15	11000	124
Grote bedrijven	12	58000	136	1	58000	159	2	50000	152	1	39000	142	16	56000	140
Middelgrote bedrijven	7	23000	145	2	19000	99	8	24000	131	5	17000	93	22	22000	124
Kleine bedrijven	1	14000	128	5	12000	142	9	11000	111	9	9000	107	24	11000	117
Totaal	20	44000	139	8	20000	134	19	20000	124	15	14000	105	62	26000	125
Aantal bedrijven in % van het totaal	32			13			31			24			100		

5. De rentabiliteit per gemeente van vestiging

In tabel 10 is de rentabiliteit uitgedrukt per groep van bedrijven, gelegen in een zelfde gemeente. Hieruit blijkt, dat de "Streker" dorpen de gunstigste resultaten behaalden.

In deze tabel treft men tevens de verdeling van het aantal bedrijven per gemeente over de onderscheiden groepen aan.

Tabel 10

DE RENTABILITEIT PER GEMEENTE EN DE VERDELING VAN HET AANTAL BEDRIJVEN PER GEMEENTE OVER DE ONDERSCHEIDEN GROEPEN

Gemeente van vestiging	Rentabiliteit (ongewogen)	Aantal bedrijven										
		Totaal	Bedrijfstype				Bedrijfsgrootte			Structuur arb.bezetting		
			>10% hyac.	Veel tulpen	Normaal tulpen	Weinig tulpen	Groot	Middel	Klein	Personeelsbedr.	Gezinsbedr.	Eenmansbedr.
Hillegom	138	5	2	2	-	1	2	2	1	4	1	-
Lisse	131	13	3	1	3	6	3	4	6	4	4	5
Sassenheim	142	4	2	-	2	-	1	1	2	4	-	-
Voorhout	129	9	6	2	1	-	5	3	1	6	2	1
Noordwijkerhout	127	16	5	2	6	3	4	7	5	8	4	4
Noordwijk	107	15	2	1	7	5	1	5	9	4	6	5
Totaal	125	62	20	8	19	15	16	22	24	30	17	15

6. De spreiding van de bedrijfsuitkomsten

Het inzicht in de rentabiliteit wordt verbeterd door raadpleging van bijlage Va, b en c, waarin de spreiding van de bedrijfsuitkomsten grafisch is voorgesteld.

Deze bijlage toont aan, dat de resultaten in vrijwel alle groepen waarin de bedrijven naar de besproken gezichtspunten werden geformeerd, vrij sterk verspreid liggen. De variatie in de uitkomsten der 16 grote bedrijven blijkt minder groot te zijn.

Ter onderscheiding van de winstgevende bedrijven ten opzichte van de bedrijven welke verlies leden, zijn in genoemde bijlage V verticale lijnen ter hoogte van het cijfer 100 getrokken. Het aantal bedrijven, dat ter rechterzijde van de lijn wordt aangetroffen, bedraagt 53. Dit betekent, dat de kosten bij 53, d.i. 85% van de 62 bedrijven, door de opbrengsten werden gedekt.

Voor de onderscheiden groepen bedragen deze percentages:

> 10% hyacinten	20	bedrijven	100%
Veel tulpen	8	"	88%
Normaal tulpen	19	"	84%
Weinig tulpen	15	"	67%
Grote bedrijven	16	"	100%
Middelgrote bedrijven	24	"	86%
Kleine bedrijven	22	"	75%
Personeelsbedrijven	30	"	96%
Gezinsbedrijven	17	"	73%
Eenmansbedrijven	15	"	70

7. D e k o s t e n

In bijlage IV is o.m. een specificatie gegeven van de kosten naar de belangrijkste kostensoorten. Hieronder zijn niet opgenomen de inkopen van plantgoed, omdat de bollenkraam als duurzaam produktiemiddel is beschouwd. Onder de kosten is dus opgenomen de rente over de waarde van deze kraam.

De verhouding der kostenbestanddelen ten opzichte van de totale kosten blijkt uit onderstaande tabel.

Tabel 11

DE PROCENTUELE SAMENSTELLING DER KOSTEN

Kostensoorten	Totaal	Bedrijfstype				Bedrijfsgrootte			Structuur arb.bezetting		
		>10% hyac.	Veel tulpen	Normaal tulpen	Weinig tulpen	Jaarkosten Groot	Jaarkosten Middel	Jaarkosten Klein	Personeelsbedr.	Gezinsbedr.	Eenmansbedr.
Aant.bedr.	62	20	8	19	15	16	22	24	30	17	15
Huur en pacht	5	5	6	3	8	5	5	8	5	4	8
Rente	9	9	10	9	6	9	9	6	9	8	7
Afschrijving	3	4	4	4	3	4	4	3	4	3	4
Arbeid	53	49	53	57	56	49	54	60	50	60	56
Materialen											
Onderhoud	3	3	4	2	2	3	2	2	3	2	2
Mest en stro	13	16	10	11	10	15	12	10	14	11	11
Overige materialen	2	2	1	3	1	3	2	1	2	3	1
Overige kosten	12	12	12	11	14	12	12	10	13	9	11
	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

8. De opbrengsten

Van de in bijlage III vermelde opbrengsten is in onderstaande tabel een specificatie gegeven van de bestanddelen daarvan. Deze bestanddelen zijn uitgedrukt in procenten van het totaalbedrag.

Tabel 12

DE PROCENTUELE SAMENSTELLING DER OPBRENGSTEN

Opbrengsten-specificatie	Totaal	Bedrijfstype				Bedrijfsgrootte		
		>10% hyac.	veel tulpen	norm. tulpen	weinig tulpen	groot	middel	klein
Aantal bedrijven	62	20	8	19	15	16	22	24
Verkopen (excl. surplus- en vakheffing)	101	99	106	100	110	101	100	105
Vergoedingen voor contractteelt	1	1	-	1	2	1	-	1
Inkopen	./.11	./.9	./.15	./.9	./.27	./.11	./.10	./.14
	91	91	91	92	85	91	90	92
Mutaties waarde plantopstand	3	4	3	2	3	4	3	3
Totaal bloembollen	94	95	94	94	88	95	93	95
Overige produkten	4	3	1	5	11	3	5	4
Overige opbrengsten	2	2	5	1	1	2	2	1
Totaal opbrengsten	100	100	100	100	100	100	100	100

De opbrengsten blijken gemiddeld voor 94% uit bloembollen te hebben bestaan. De opbrengsten van de overige produkten hadden voornamelijk betrekking op die van groenten, bloemen, aardappelen en/of veeteeltprodukten. De rubriek "overige opbrengsten" bevat in hoofdzaak bedragen, welke terzake van verhuur van land zijn verkregen.

De genoemde 94% bestaan in de eerste plaats uit de verkopen zowel van leverbaar produkt als van plantgoed. Hierop zijn de inkopen, welke in 1955 hebben plaats gehad, in mindering gebracht. Voorts zijn de mutaties in de waarde van de kraam berekend op basis van de op pag. 13 vermelde normen als correctiepost opgenomen. (Gemiddeld 3% van de totale opbrengst.) Tenslotte vormde ook nog de vergoeding, welke in enkele gevallen voor contractteelt werd ontvangen, een - uiterst gering - bestanddeel van de opbrengsten.

Voor een specificatie van de verkopen naar de hoofdsoorten verwijzen wij naar tabel 4, waar deze ten aanzien van 38 bedrijven gemiddeld per oppervlakte-eenheid zijn gegeven.

9. De resultaten over 1955 vergeleken met die over 1954

Tabel 13 geeft een inzicht in de ontwikkeling van de rentabiliteit, de opbrengsten en de kosten van 62 (dezelfde) bedrijven over 1955 ten opzichte van 1954.

Tabel 13

DE RESULTATEN OVER 1955 IN VERGELIJKING MET DIE OVER 1954 GEMIDDELD PER BEDRIJF

	Aantal bedrijven	1954				1955				1955 in % v.1954	
		x 1.000 gld			Opbr. in % v/d kosten (gewogen gemidd.)	x 1.000 gld			Opbr. in % v/d kosten (gewogen gemidd.)	opbrengsten	kosten
		opbrengsten	kosten	netto-resultaat		opbrengsten	kosten	netto-resultaat			
>10% hyacinthen	20	51,6	39,6	12,1	130	59,6	43,8	15,8	136	115	111
Overige bedrijven	41	19,2	15,7	3,5	122	23,0	18,0	5,0	128	120	114
Grote bedrijven	14	70,3	53,2	17,1	132	81,8	59,3	22,5	138	116	111
Middelgrote bedrijven	20	24,7	20,4	4,3	121	30,1	22,7	7,4	133	122	111
Kleine bedrijven	24	11,3	9,5	1,8	119	12,7	10,7	2,0	119	112	112
Personeelsbedrijven	29	46,7	35,4	11,3	132	54,8	39,7	15,1	138	117	112
Gezinsbedrijven	13	16,1	15,9	-,2	101	20,4	18,3	2,1	112	127	115
Eenmansbedrijven	14	13,0	9,7	3,3	134	13,5	10,7	2,8	126	104	111
Alle bedrijven tezamen	62	29,5	23,4	6,1	126	34,6	26,3	8,3	132	117	112

De verbetering, welke de rentabiliteit ten opzichte van 1954 gemiddeld heeft ondergaan, deed zich in dezelfde mate voor in de grote bedrijven. In sterkere mate zien wij deze verbetering optreden in de groep der middelgrote bedrijven en in de gezinsbedrijven, waarvan de resultaten over 1954 zeer ongunstig afstaken t.o.v. de gemiddelde uitkomsten over dat jaar. Ten aanzien van de kleine bedrijven bleef de rentabiliteit op hetzelfde niveau van 1954. De groep van de eenmansbedrijven gaf zelfs een daling van de opbrengsten per f. 100,- kosten te zien. De gemiddeld gunstige ontwikkeling is het gevolg geweest van een toenoming van de opbrengsten met niet minder dan 17%. Aangezien de kosten eveneens in sterke mate, nl. met 12%, waren gestegen, werd het voordeel van de toeneming der opbrengsten grotendeels teniet gedaan.

De mate, waarin de verschillende kostenelementen tot de stijging van de totale kosten hebben bijgedragen, kan men van tabel 14 aflezen.

Tabel 14

DE TOENEMING DER KOSTEN T.O.V. 1954 IN PROCENTEN VAN DE KOSTEN OVER 1954

	Wegings-coëfficiënt	Stijgings-percentage per kostensoort	Invloed op de totale kosten in %
Huur en pacht	5	16	1
Rente en afschrijving	12	6	1
Arbeid	53	16	8
Materialen en overige kosten	30	7	2
	100	12	12

HOOFSTUK III

HET INKOMEN PER ONDERNEMER OVER 1955

1. Algemeen

Onder het gezinsinkomen van de ondernemer wordt verstaan het bedrag, dat deze als verteerbaar inkomen ontvangt uit hoofde van:

a. de rente van het eigen kapitaal, belegd in het bedrijf;
b. het loon als vergoeding voor de handenarbeid, gepresteerd door:
   (1) hemzelf
   (2) zijn gezinsleden;
c. het bedrijfsresultaat.

Dit is het gezinsinkomen dat de ondernemer uit zijn bedrijf ontvangt. Daarnaast kunnen uiteraard nog inkomsten uit andere bronnen zijn verkregen. De kennis van deze neveninkomsten is noodzakelijk voor het verkrijgen van inzicht in de besparingen. Hiertoe dienen nl. de privé-uitgaven met het bedrag van het totale inkomen te worden vergeleken.

In bijlage VI zijn de voor elk dezer inkomenselementen berekende bedragen opgenomen.

2. Het inkomen uit het bedrijf

In tabel 15 is het gezinsinkomen vermeld, dat het bedrijf gemiddeld per ondernemer heeft opgeleverd. De bestanddelen daarvan zijn in procenten van het totale inkomen tot uitdrukking gebracht.

Tabel 15

DE PROCENTUELE SAMENSTELLING VAN HET GEZINSINKOMEN VAN DE ONDERNEMER UIT HET BEDRIJF

Groepering	Aant. bedr.	Aant. ondernemers	Gezinsinkomen per ondernemer uit het bedrijf	Samenstelling van het inkomen				
				Nettobedr. resultaat %	Handenarbeid ondernemer %	Rente eigen kapitaal %	Handenarbeid gezinsleden %	Totaal
>10% Hyacinthen	20	30	17.730	60	25	12	3	100
Veel tulpen	8	9	13.020	52	35	12	1	100
Normaal tulpen	19	28	11.000	40	40	8	12	100
Weinig tulpen	15	16	7.760	12	62	9	17	100
Grote bedrijven	16	27	19.550	65	22	12	1	100
Middelgrote bedrijven	22	31	11.590	34	41	10	15	100
Kleine bedrijven	24	25	7.760	25	58	7	10	100
Personeelsbedrijven	30	43	16.800	61	26	12	1	100
Gezinsbedrijven	17	25	9.150	14	48	9	29	100
Eenmansbedrijven	15	15	8.670	33	57	8	2	100
Alle bedrijven	62	83	13.020	48	35	10	7	100

Het inkomen over 1955 werd gemiddeld berekend op ongeveer f.13.000,- per ondernemer. Over 1954 werd dit bedrag becijferd op f.10.700,-.

Gemiddeld werd 52% van het inkomen verkregen door het beschikbaar stellen van de eigen arbeidskracht van de ondernemer en diens gezinsleden en van het eigen kapitaal. Het gunstig saldo van de bedrijfsexploitatie vormt de resterende 48%.

De bedrijfsoverschotten der grotere bedrijven vormen een overwegend bestanddeel van het inkomen, in tegenstelling met die der overige bedrijven, ten aanzien waarvan de vergoeding voor de gepresteerde handenarbeid, tezamen met die voor de kapitaalsinvestering, het belangrijkste deel van het inkomen vormt. Gezinsarbeid heeft slechts een geringe bijdrage tot de inkomensvorming geleverd. Dit met uitzondering van de gezinsbedrijven, waarvoor een betrekkelijk geringe winst werd becijferd, doch die, mede door de aanwending van gezinsarbeid, gemiddeld per ondernemer nog een inkomen van f.9.100,- opleverden.

Uit tabel 16 blijkt, hoe het gezinsinkomen per ondernemer over de bedrijven was gespreid.

Tabel 16

SPREIDING VAN HET GEZINSINKOMEN PER ONDERNEMER
OVER 1955
(aantal bedrijven per inkomensklasse)

Bedrijfs-indeling	Aantal onder-nemers p.bedr.	Totaal aantal bedr.	Inkomensklasse in gld.					
			<5000	5000-7500	7500-10000	10000-15000	15000-25000	>25000
>10% hyacinten	1,50	20			2	10	2	6
Veel tulpen	1,12	8		3	2	1	1	1
Normaal tulpen	1,47	19	1	5	5	3	4	1
Weinig tulpen	1,07	15	4	6		3	2	
Grote bedrijven	1,69	16				8	3	5
Middelgrote bedr.	1,41	22	2	3	3	6	5	3
Kleine bedrijven	1,04	24	3	11	6	3	1	-
Personeelsbedr.	1,43	30	1	1	4	11	7	6
Gezinsbedrijven	1,47	17	3	6	2	3	1	2
Eenmansbedrijven	1,00	15	1	7	3	3	1	-
Totaal	1,34	62	5	14	9	17	9	8
" in %		100	8	22	15	27	15	13

Van de 62 bedrijven ontvingen de ondernemers van:

92%	der	bedrijven	een	inkomen	hoger	dan	f. 5.000,-
70%	"	"	"	"	"	"	f. 7.500,-
55%	"	"	"	"	"	"	f.10.000,-
28%	"	"	"	"	"	"	f.15.000,-
13%	"	"	"	"	"	"	f.25.000,-

Trekken wij een grenslijn bij f.10000,- dan blijkt bij beschouwing der onderscheiden groeperingen dat de ondernemers van:

18	van	de	20	bedrijven	>10% hyacinten,	d.i.	90%	dezer	bedrijven
3	"	"	8	"	met veel tulpen,	" "	38%	"	"
8	"	"	19	ov.bedr.	" norm. "	" "	42%	"	"
5	"	"	15	" "	" weinig "	" "	33%	"	"
16	"	"	16	grote bedrijven		" "	100%	"	"
14	"	"	22	middelgrote bedrijven		" "	64%	"	"
4	"	"	24	kleine bedrijven		" "	17%	"	"
24	"	"	30	personeelsbedrijven		" "	80%	"	"
6	"	"	17	gezinsbedrijven		" "	35%	"	"
4	"	"	15	eenmansbedrijven		" "	27%	"	"

een inkomen van meer dan f.10.000,- hebben genoten.

Zoals ook reeds in tabel 15 tot uiting kwam, werden hoge inkomens vooral verkregen in de grote bedrijven of in bedrijven met hyacintencultuur en in de personeelsbedrijven. Behalve t.a.v. de middelgrote bedrijven, waarvan eveneens een niet onbelangrijk percentage hoge inkomens opleverde, gaven de overige bedrijven in overwegende mate aanmerkelijk lagere inkomens te zien. Van de gezinsbedrijven bleef 53% beneden een ondernemersinkomen van f.7.500,-, 18% beneden een inkomen van f.5000,-.

3. D e v e r t e r i n g e n

Een vermelding van de bedragen, welke gemiddeld voor consumptiedoeleinden aan het kapitaal van de ondernemer werden onttrokken, treft men aan in kolom 12 van bijlage VI. Daarnaast, in kolom 13, is het aandeel, dat daarvan door de fiscus voor directe persoonlijke belastingen is opgeëist, tot uitdrukking gebracht. Deze belastingsaanslagen hebben betrekking op belastingen, welke in 1955 werden voldaan. Zij betreffen voorlopige aanslagen over 1955, alsmede definitieve aanslagen over vorige jaren.

4. De besparingen

Tabel 17 beoogt een inzicht te geven in de mate waarin per inkomensklasse werd gespaard, dan wel bedrijfsgelden voor consumptieve doeleinden werden aangewend.

Voor ditdoel is,zoals reeds vermeld, ook het inkomen dat werd verkregen uit bronnen,welke buiten het bedrijf zijn gelegen, berekend en in bijlage VI (kolom 10) tot uitdrukking gebracht. Voegen wij dit neveninkomen, dat grotendeels op rente van uitstaande en/of belegde gelden, huurwaarde eigen woning en incidenteel voorkomende kapitaalmutaties betrekking heeft, toe aan het gezinsinkomen, dat uit het bedrijf werd verkregen, dan verkrijgen wij het totale gezinsinkomen per ondernemer.

Dit totale inkomen is in tabel 17 tot uitdrukking gebracht. Na aftrek van het bedrag, dat voor privé-doeleinden is opgenomen, resteert het bedrag der gespaarde of ontspaarde gelden.

Uit tabel 17 blijkt dan, dat door 10 van de 83 ondernemers meer voor privé-doeleinden werd opgenomen dan het inkomen bedroeg. In alle overige gevallen hadden - tot een gemiddeld bedrag van f.7100,- per ondernemer - besparingen plaats, welke van belangrijk tot zeer belangrijk varieerden en welke derhalve de weerstandskracht der bedrijven in gunstige zin hebben beïnvloed.

Tabel 17

VERGELIJKING PRIVE-OPNAMEN EN TOTAAL GEZINSINKOMEN PER ONDERNEMER OVER 1955 PER INKOMENSKLASSE

Inkomensklasse	Aantal bedr.	Aantal ond.	Gemiddeld gezinsinkomen	Opgenomen voor privé	Aantal ond.	Gespaard	Aantal ond.	Ontspaard
< 5000	4	5	2300	3900	-	-	5	1600
5000- 7500	12	18	6500	5300	13	2200	5	1200
7500-10000	10	12	8600	6000	12	2600	-	-
10000-15000	16	24	12200	6500	24	5700	-	-
15000-25000	10	12	19700	9700	12	10000	-	-
> 25000	10	12	32600	15500	12	17100	-	-
Gemiddeld	62	83	13900	7800	84%	7100	16%	1400

HOOFDSTUK IV

DE VERMOEDELIJKE BEDRIJFSRESULTATEN OVER 1956

1. De voorlopige cijfers

Zoals elders in dit rapport reeds is vermeld, kon voor de voorlopige berekening van de bedrijfsuitkomsten over 1956 over gegevens ten aanzien van 69 bedrijven worden beschikt. In dit aantal zijn 19 nieuw geworven bedrijven begrepen, ter vervanging van 7 bedrijven, welke voor het boekjaar 1955 en van 12 bedrijven, welke voor het boekjaar 1956 waren afgevallen.

Een indruk van de mate van representativiteit van deze steekproef ten opzichte van het universum is in de grafieken 1, 2 en 3 op pag. 8 tot uitdrukking gebracht.

Van de voorlopige resultaten over 1956 zijn in tabel 18 2 berekeningen gegeven. De verschillen in de uitkomsten van deze beide berekeningen vloeien voort uit het feit, dat voor de ene berekening de waarde van de bloembollenkraam bepaald is aan de hand van de normen welke ook voor de berekening over 1955 hebben gediend (vaste waarde per soort per oppervlakte-eenheid), voor de andere berekening is uitgegaan van de marktwaarde van het plantgoed per variëteit.

De berekeningswijze is in paragraaf 2 van dit hoofdstuk nader toegelicht.

Tabel 18

VOORLOPIGE CIJFERS BETREFFENDE DE BEDRIJFSUITKOMSTEN OVER 1956

Bedrijfstype	Aantal bedrijven	Arbeidsbezetting (manjaren)	Oude berekening				Nieuwe berekening				Rentabiliteit v. 1955 (oude berekening)
			opbrengsten	kosten	netto-resultaat	opbr. in % v/d kosten	opbrengsten	kosten	netto-resultaat	opbr. in % v/d kosten	
			gemiddeld per bedrijf								
>10% hyacinthen	18	5,3	69.500	50.020	19.480	139	70.370	50.130	20.240	140	136(20bedr.)
Veel tulpen	14	2,3	25.250	18.070	7.180	140	25.730	18.210	7.520	141	139(8bedr.)
Normale tulpen	26	2,6	24.370	20.320	4.050	120	25.270	20.380	4.890	124	132(19bedr.)
Weinig tulpen	11	2,1	15.570	14.590	980	107	15.880	14.620	1.260	109	107(15bedr.)
	69	3,2	34.920	26.700	8.220	131	35.630	26.780	8.850	133	132(62bedr.)

Uit de tabel blijkt, dat de rentabiliteit dooreengenomen slechts weinig ten opzichte van 1955 is veranderd. Volgens de oude berekeningswijze bedroeg deze 131, tegen 132 in 1955.

De nieuwe berekening geeft voor 1956 een uitkomst van f.133,- opbrengsten per f.100,- kosten.

De gunstigste resultaten werden verkregen door de bedrijven met hyacinten (140) en met veel tulpen (141). De uitkomsten van de bedrijven met normaal tulpen waren iets minder florissant (124), doch nog aanmerkelijk beter dan de resultaten van de bedrijven met weinig tulpen (107).

De nieuwe berekening gaf als gemiddelde uitkomst een resultatencijfer dat slechts 2% gunstiger was dan het resultaat volgens de oude berekening. De oorzaak van dit geringe verschil moet voor een deel worden gezocht in de omstandigheid, dat de marktwaarde van het plantgoed in het najaar van 1956 op basis van de arbitrair bepaalde normen, gemiddeld zeer goed bleek te zijn benaderd.

Voorts is gebleken, dat van kraamverbetering, tot uiting komend in een waardestijging per bollensoort per oppervlakte-eenheid, slechts in geringe mate sprake is geweest.

De invloed van de nieuwe berekening op de spreiding van het rentabiliteitsgemiddelde zal in het rapport waarin t.z.t. de definitieve cijfers over 1956 zullen worden opgenomen, tot uitdrukking worden gebracht. Hoewel deze invloed op de spreiding uiteraard belangrijk groter zal zijn dan deze op het gemiddelde was, is uit het verzamelde prijzenmateriaal toch wel gebleken, dat de prijzen van verreweg de meeste variëteiten binnen betrekkelijk enge grenzen waren gelegen. De z.g. dure rassen zijn in dit onderzoek dan ook slechts met een zeer gering percentage vertegenwoordigd.

Een vergelijking van de uitkomsten per groep van bedrijven over 1956 met die over 1955 wordt bemoeilijkt door de vele mutaties, welke van 1955 op 1956 met betrekking tot de deelnemende bedrijven hebben plaats gehad. Blijkbaar heeft zich alleen ten aanzien van de groep bedrijven met normaal tulpen een sterke rentabiliteitsverandering - in casu een daling - voorgedaan. Anderzijds zouden de bedrijven met hyacinten een lichte verbetering van hun - reeds gunstige - rentabiliteitspositie hebben ondergaan.

Voor de beoordeling van de rentabiliteit over 1956 was het mogelijk, gebruik te maken van gegevens inzake de opbrengsten van de belangrijkste bollensoorten, welke gegevens op in totaal 62 van de 69 bedrijven konden worden verzameld. Deze opbrengsten zijn in nevenstaande tabel per bollensoort tot uitdrukking gebracht. Een verge-

lijking van deze bedragen met de door het L.E.I. - in rapport no. 248 berekende - kosten per rr^2 geeft een indruk van de mate waarin de hyacinten-, de tulpen- en de narcissenteelten in 1956 rendabel waren.

Tabel 19

DE OPBRENGSTEN OVER 1956 UITGEDRUKT PER RR^2 BETEELDE OPPERVLAKTE

(nieuwe berekeningswijze)

	Kosten van goed geleide bedrijven per rr^2 (excl. vakheffing en veilingprovisie)	Opbrengsten				
		Totaal	> 10% hyacinten	overige bedrijven		
				veel tulpen	normaal tulpen	weinig tulpen
Hyacinten	33,50	44,20(24)	44,90(14)	-	-	-
Tulpen	21,80	29,80(61)	30,90(14)	33,10(13)	28,40(23)	23,10(11)
Narcissen	17,20	22,- (59)	23,70(13)	21,80(12)	21,50(23)	18,90(11)
Crocussen		11,90(22)	-	-	14,60(14)	8,30(8)
Gladiolen		10,60(35)	-	13,70(10)	9,80(17)	10,- (8)

Tussen haakjes: aantal bedrijven.

Volgens deze voorlopige en - ook wat de kosten betreft - uiteraard globale cijfers, zou de hyacintenteelt in 1956 ± f.11,-, de tulpenteelt ± f.8,- en de narcissenteelt gemiddeld ± f.5,- per rr^2 aan netto-resultaat hebben opgeleverd. De opbrengstbedragen van crocussen en gladiolen wijzen op een voor deze teelten ongunstige rentabiliteit.

De uitbreiding van de oppervlakte bloembollen t.o.v. 1955 bedroeg ten aanzien van 50 vergelijkbare (dezelfde) bedrijven 6%. Een specificatie per bollensoort treft men aan in onderstaande tabel:

	1955 are	1956 are	uitbreiding in % van 1955
Hyacinten	27	27	-
Tulpen	73	81	11
Narcissen	54	55	2
Crocussen	5	6	13
Gladiolen en ander bijgoed	20	20	-
	179	189	6

Tenslotte is hieronder nog een overzicht gegeven van de mate waarin de rentabiliteit zich in de jaren 1954, 1955 en 1956 heeft ontwikkeld.

	1954	1955	1956 (voorlopig) oude berekening	1956 (voorlopig) nieuwe berekening
Bedrijven met >10% hyacinten	129 (22 bedr.)	136 (20 bedr.)	139 (18 bedr.)	140
Overige bedrijven	121 (47 ")	127 (42 ")	123 (51 ")	126
Alle bedrijven tezamen	125 (69 ")	132 (62 ")	131 (69 ")	133

We zien in deze jaren bij de bedrijven met hyacintenteelt een stijgende rentabiliteit, nl. van ± 130 in 1954 tot ± 140 in 1956. Voor de overige bedrijven werd in deze 3 jaren een rentabiliteit berekend van gemiddeld ± 124, welk gemiddelde van jaar tot jaar slechts weinig varieerde.

2. De wijze van berekening der voorlopige cijfers

a. De opbrengsten

Onder opbrengsten is verstaan het bedrag dat bij instandhouding van de bollenkraam per saldo in een seizoen als opbrengst is verkregen. In- en verkopen van plantgoed en uitbreiding van plantgoed uit eigen produktie, welke ten behoeve van de instandhouding zijn verricht, maken, hetzij negatief of positief, deel uit van dit bedrag.

1. Berekening van de opbrengsten bij waardering van de bollenkraam op basis van vaste waardenormen per soort per oppervlakte-eenheid

Men raadplege hiervoor de toelichting op pag. 12. De verkopen en de inkopen zijn ontleend aan de opgaven en de boeken van de kwekers, die speciaal voor deze voorlopige berekening in het voorjaar van 1957 door het L.E.I. zijn bezocht. De verkoopwaarde van nog voorradige gladiolenknollen is geschat.

De verkopen hadden betrekking op de oogst van 1956, de inkopen in hoofdzaak op het teeltjaar 1956/57. De verkopen zijn netto, derhalve onder aftrek van surpluskorting en vakheffing, opgenomen.

2. Berekening van de opbrengsten bij waardering van de bollenkraam op basis van de plantgoedprijzen in het najaar van 1956

Ten behoeve van de resultatenberekening op deze basis zijn de onder a. genoemde gegevens, welke op de aan het onderzoek deelnemende bedrijven zijn verzameld, uitgebreid met een informatie naar de

oppervlakten per variëteit in de teeltjaren 1955/56 en 1956/57, alsmede naar de prijzen van plantgoed in het najaar van 1956. Voor deze laatste informaties is de zeer gewaardeerde medewerking verkregen van veilingen en commissionairs.

Aangezien de plantgoedprijzen uiteraard in eenheden van gewicht, inhoud dan wel stuks zijn uitgedrukt, zijn, voor de berekening van de waarde van de onderscheiden rassen per oppervlakteeenheid, vermenigvuldigingsfactoren toegepast. Hiervoor is van onderstaande normen uitgegaan:

hyacinten	½ hl.	per	rr^2
tulpen (uitgezonderd botanische tulpen)	1/5"	"	"
narcissen	27 kg	"	"
crocussen	8 "	"	"
gladiolen kralen	1½ l	"	"
" knollen	570 st.	"	"

De prijzen van het plantgoed zijn gebaseerd op gemiddelde noteringen voor plantgoed van normale samenstelling.

Gegevens over de ziftmaatverhouding van het plantgoed zijn niet verzameld, zodat ook thans nog, mede door afwijkingen van de dichtheid van de beplanting ten opzichte van de gestelde normen, niet van een fijne benadering van de plantgoedwaarde per bedrijf kan worden gesproken. Een verdergaande detaillering is echter praktisch niet uitvoerbaar.

De waardering van het plantgoed aan het begin en aan het einde van het seizoen heeft plaats gehad op basis van de prijzen in het najaar van 1956. De per 1 januari 1956 en 1957 voorradige droge bollen (gladiolen) zijn gewaardeerd tegen de prijzen in het voorjaar van 1957.

Winsten en verliezen tengevolge van prijsverschillen tussen de beide balansdata zijn derhalve ook in dit geval bij de berekening van de bedrijfsresultaten niet in aanmerking genomen. De wijzigingen in de samenstelling en hoeveelheden van het plantgoed welke zich in de desbetreffende periode hebben voorgedaan, hebben gedeeltelijk wel hun invloed op de berekening van de opbrengsten uitgeoefend. Dit was met name het geval wanneer partijen werden opgeruimd. Deze zijn tegen marktwaarde ten laste van de rekening opbrengsten afgeboekt. Daartegenover was de opbrengst van het desbetreffende plantgoed in het totaalbedrag van de opbrengsten begrepen. Uitbreiding of ver-

betering van de kraam kwam geheel - tegen marktwaarde - ten gunste van deze rekening, voor zover deze investeringen uit eigen produktie van de oogst 1956 waren ontstaan. Voor zover deze uit inkopen afkomstig waren, is het verschil tussen het inkoopbedrag en de balanswaarde per ult. 1956 ten gunste of ten laste van de rekening gekomen.

De invloed, welke de plantgoedmutaties uiteindelijk op de berekening van de opbrengsten hebben gehad, kon ook bij deze waarderingsmaatstaf niet worden nagegaan. Vast staat echter, dat fouten, welke het gevolg waren van de arbitraire bepaling van een vaste waarde per oppervlakte-eenheid, waarbij geen rekening kon worden gehouden met de waarde per variëteit, voor een belangrijk gedeelte zijn gecorrigeerd. Ook de renteberekening is hierdoor op een juistere basis gebracht.

Bij gebrek aan de nodige gegevens was het echter niet mogelijk een bedrag voor afschrijving in verband met de economische veroudering van de kraam in de kosten op te nemen. Men houde hiermede rekening bij het beoordelen van het cijfermateriaal.

b. De kosten

1. Huren en pachten

Bij het bezoek aan de bedrijven zijn eveneens gegevens verzameld ten aanzien van de huurbedragen van teeltvergunningen en pachtbedragen van land en eventuele opstallen.

2. Overige kosten der duurzame produktiemiddelen

Voor zover deze kosten betrekking hebben op waarderingen (rente en afschrijving) is de berekening gebaseerd op de bedrijfs- en teeltgegevens, welke met betrekking tot het teeltjaar 1956 op de bedrijven zijn verzameld. De wijze van berekening is dezelfde als die welke in bijlage I is toegelicht.

De onderhoudskosten zijn benaderd, door de verhouding waarin deze kosten stonden ten opzichte van de totale kosten van dat jaar, ook voor 1956 aan te houden.

3. Arbeidskosten

Betaalde arbeid

Voor de benadering van de betaalde lonen is uitgegaan van het over 1955 betaalde loon, met dien verstande dat rekening werd gehouden met de stijging (7%) van het loonpeil en met de wijziging in de arbeidsbezetting. Van de bedrijven welke eerst met ingang van 1956

in het onderzoek zijn betrokken, zijn de gegevens voor de benadering van de betaalde lonen aan opgaven van de kwekers ontleend.

Gewaardeerde arbeid

Het bedrag der niet-betaalde lonen, als vergoeding voor de handenarbeid van ondernemer(s) en gezinsleden, is, aan de hand van de gegevens, welke ten aanzien van de arbeidsbezetting op de bedrijven over 1956 zijn verzameld, op basis van de bepalingen van de collectieve arbeidsovereenkomst en met een toeslag voor sociale lasten, gewaardeerd.

4. Overige kosten

De overige kosten zijn op overeenkomstige wijze begroot als de onderhoudskosten, nl. door uit te gaan van de verhouding waarin deze kosten zich in 1955 ten opzichte van de totale kosten van dat jaar verhielden.

Bijlage I

TOELICHTING WIJZE VAN BEREKENING DER CIJFERS OVER 1955

1.De bedrijfsresultaten

De bedrijfsresultaten zijn bepaald volgens de bij het L.E.I. gebruikelijke methode. Deze houdt in, dat rente en afschrijving van de duurzame produktiemiddelen zijn gebaseerd op de vervanginswaarde en dat kosten, welke niet tevens uitgaven zijn(handenarbeid van de ondernemer en zijn gezin, rente van eigen kapitaal e.d.) zijn gewaardeerd. Voor een belangrijke categorie van produktiemiddelen, t.w. de bloembollenkraam, ontbraken de gegevens voor de vervangingswaardeberekening.Tengevolge hiervan is een waardenorm gehanteerd, welke is gesteld op 150% van de normen welke voor de inkomstenbelasting van toepassing zijn.

Ten aanzien van de in bijlage III onderscheiden kostenelementen valt het volgende op te merken:

a.Kosten

Rente, afschrijving, pacht, grond- en polderlasten

Over de waarde van de grond voor zover in eigendom is 4% rente berekend; voor de overige duurzame produktiemiddelen is evenals over het bedrijfskapitaal 4% rente berekend over het gemiddelde geïnvesteerde bedrag. Dit bedrag is voor die duurzame produktiemiddelen, waarover wordt afgeschreven, gesteld op 60% van de getaxeerde nieuwwaarde in 1955. Deze rente is berekend onafhankelijk van het feit of met eigen of vreemd kapitaal gewerkt wordt, dus of werkelijk rente betaald wordt.

Voor klein gereedschap is geen afschrijving toegepast; de aanschaffingen gedurende het boekjaar zijn nl. als kosten (onderhoud) geboekt.

Voor pachtbedrijven is opgenomen de werkelijk betaalde pacht verminderd met de getaxeerde huurwaarde van een eventueel op het gepachte bedrijf aanwezige woning, waarvan de huur in de totale pachtsom van het bedrijf begrepen is. In de rubriek "huren en pacht" zijn tevens opgenomen de kosten van gehuurde teeltvergunningen.

Voor zover grond- en polderlasten ook betrekking hebben op een eigen woning, is daarvoor een geschat bedrag in mindering gebracht.

A r b e i d s k o s t e n

Voor vreemd personeel zijn de werkelijk betaalde lonen en sociale lasten opgenomen. Voor de handenarbeid, die door de ondernemer en zijn gezinsleden is verricht, is het loon berekend. Hiertoe is de door hen verrichte hoeveelheid handenarbeid geschat.

Deze arbeid is gewaardeerd overeenkomstig het loon (vermeerderd met ± 19% sociale lasten), volgens de collectieve arbeidsovereenkomst voor resp. volwassen arbeiders, vrouwen en jeugdigen.

W e r k d o o r d e r d e n

Hieronder zijn opgenomen de werkzaamheden, welke eventueel met bijlevering van materiaal en/of gebruik van eigen werktuigen, tegen een overeengekomen bedrag zijn aangenomen. Ook de kosten van z.g. contractteelten zijn onder deze rubriek opgenomen.

L e i d i n g, t o e z i c h t e n r i s i c o

Voor het geven van leiding en toezicht en voor het dragen van risico door de kweker is geen bedrag onder de kosten opgenomen. Dit zou alleen mogelijk zijn geweest, indien voor de beloning van deze functies bruikbare - objectieve - normen bekend zouden zijn, hetgeen niet het geval is.

O n d e r h o u d

Hieronder konden uiteraard niet worden opgenomen de loonkosten van door eigen personeel, gezinsleden of ondernemers uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden. Bedragen, die door de administratiekantoren als onderhoud werden opgegeven, maar die naar onze maatstaven als vernieuwingen moesten worden aangemerkt, zijn niet hierin opgenomen.

M a t e r i a l e n

Deze rubriek omvat de kosten van dekmateriaal, meststoffen, bestrijdingsmiddelen, zaad en pootgoed, enz., dus bedrijfsbehoeften die in het algemeen in één keer in het produktieproces opgaan. De post meststoffen en dekmateriaal is, gezien de belangrijkheid ervan, afzonderlijk opgenomen.

B e l a s t i n g e n (e x c l. g r o n d b e l a s t i n g)

Deze post bevat in hoofdzaak omzetbelasting, welke belasting volledig overeenkomstig de opgaven is opgenomen.

O v e r i g e k o s t e n

Alle hiervoor genoemde kosten zijn onder dit hoofd vermeld, nl. afleveringskosten, provisie, elektriciteit, water, verzekeringen, administratiekosten, reiskosten, abonnementen, enz.

b. Opbrengsten

De bedragen welke als opbrengst van bloembollen in bijlage III zijn vermeld, hebben betrekking op:
1e. de opbrengsten uit verkopen onder aftrek van inkopen
2e. de mutaties in de waarde van de bloembollenkraam.

Ad 1e. De verkopen bevatten opbrengsten van eigen oogst, dus voornamelijk leverbare partijen en overigens plantgoed (eventueel van opgeruimde partijen), doch kunnen ook opbrengsten van ingekochte partijen bevatten. De inkopen, welke hierop in mindering zijn gebracht, hebben grotendeels betrekking op aankopen van nieuwe soorten, doch bevatten eventueel ook - zoals reeds gezegd - voor doorverkoop bestemde bloembollen.

Het sub 2e genoemde bedrag is ontstaan door uitbreiding, resp. inkrimping van de kraam en wordt gevormd door het verschil van de kraamwaarde - berekend op basis van de op pag. 13 vermelde normen - aan het einde, resp. aan het begin van het boekjaar. Dit bedrag vormt, bij uitbreiding, een correctie op de inkopen tot het bedrag van de waardenorm, resp. (bij uitbreiding uit eigen kraam) een aanvulling van het - door ondiepere raap lager geworden - verkoopbedrag. Bij inkrimping wordt het onder de opbrengsten begrepen verkoopbedrag der opgeruimde partijen geheel of ten dele door het gestelde waardebedrag gecompenseerd, resp. overgecompenseerd.

De verkopen zijn grotendeels netto door de administratiekantoren opgegeven. De kortingen voor de surplusregeling, alsmede de vakheffing zijn derhalve in mindering van de verkopen gekomen. Dit geldt niet ten aanzien van betaalde provisie en vrachten, welke onder de kosten (rubriek "overige kosten") zijn opgenomen.

Voor een nadere toelichting op de gevolgde werkwijze wordt verwezen naar pag. 12 van dit rapport.

2. H e t i n k o m e n v a n d e o n d e r n e m e r

Dit inkomen wordt berekend door het verschil tussen de totale opbrengsten en de totale kosten te vermeerderen met de onder de kosten opgenomen vergoeding voor de handenarbeid van de

ondernemer. Door aanwending van eigen kapitaal wordt dit inkomen nog verhoogd met de rente welke bij belegging van het kapitaal zou zijn verkregen. Dit inkomensbestanddeel wordt berekend door het - als kosten gecalculeerde - rentebedrag te verminderen met de betaalde rente.

In bijlage VI is het aldus berekende inkomen van de ondernemer in kolom 7 vermeld. Daar ook de arbeid door gezinsleden als kosten is aangemerkt, moet het bedrag in kolom 7 nog met dit kostenbedrag (kolom 8) worden verhoogd om het totale gezinsinkomen uit het bedrijf (kolom 9) te verkrijgen.

3. H e t a r b e i d s i n k o m e n

Voorts wordt nog onderscheiden het arbeidsinkomen.

Onder arbeidsinkomen wordt verstaan het bedrag dat door hen die arbeid in het bedrijf hebben verricht, op grond daarvan als inkomen is ontvangen. De beloning voor het dragen van het, hiervan niet te scheiden, ondernemersrisico is daarbij tevens inbegrepen.

Dit inkomen wordt derhalve berekend door het bedrijfsresultaat te vermeerderen met het bedrag dat als kosten van arbeid is opgenomen.

In bijlage III is dit arbeidsinkomen per manjaar arbeidsbezetting, in bijlage IV per hectare bollenland tot uitdrukking gebracht.

OVERZICHT VAN HET GRONDGEBRUIK IN AREN GEMIDDELD PER BEDRIJF OVER 1955

Bijlage II

	Bedrijfstype				Bedrijfsgrootte			Structuur arbeidsbezetting			Gem. van alle bedrijven
	> 10% Hyacinten	> 45% Tulpen	35-45% Tulpen	< 35% Tulpen	groot	middel	klein	personeels-bedrijven	gezins-bedrijven	Eenmans-bedrijven	
Aantal bedrijven	20	8	19	15	16	22	24	30	17	15	62
	aren	aren	aren	aren	aren	aren	aren	aren	aren	aren	aren
Hyacinten	72,7	2,7	1,6	1,1	74,2	13,5	1,6	46,9	6,1	0,8	24,6
Vroege tulpen	34,7	14,4	15,1	10,0	42,2	14,8	10,2	28,2	15,5	9,1	20,1
Late tulpen	62,4	50,3	49,9	18,7	89,9	43,1	20,5	66,2	31,6	23,7	46,4
Narcissen	62,8	34,3	50,4	36,9	85,8	46,8	26,7	66,4	37,2	28,0	49,1
Krokussen	2,0	2,6	7,4	7,1	3,1	6,8	4,6	3,6	6,7	5,9	5,0
Gladiolen	12,9	1,8	26,6	16,4	19,0	22,0	9,7	18,0	21,1	8,2	16,5
Overig bijgoed	3,6	5,1	4,0	4,6	6,0	4,0	3,1	3,9	5,2	3,4	4,1
Totaal Bloembollenkraam	251,1	111,2	155,0	94,8	320,2	151,0	76,4	233,2	123,4	79,1	165,8
Contractteelt voor derden	7,6	0,7	3,6	5,0	12,2	1,8	2,7	6,5	5,8	0,4	4,8
Groente en vroege aardappelen (incl.leegland)	17,5	5,1	7,8	7,7	22,1	6,7	6,4	13,6	6,9	8,4	10,5
Overige gewassen	-	-	-	0,2	0,3	-	-	0,2	-	-	0,1
Akkerbouw en grasland	24,7	39,3	12,9	6,1	50,1	13,4	1,9	27,8	17,2	1,1	18,4
Verhuurd aan derden	70,0	99,1	6,5	18,9	83,8	36,7	18,9	54,7	31,6	28,2	42,0
Erf,blijvende paden,water enz.	56,9	24,6	31,1	16,9	75,9	30,0	12,7	52,2	24,7	12,8	35,2
Totaal kadastraal	427,8	280,0	216,9	149,6	564,6	239,6	119,0	388,2	209,6	130,0	276,8
waarvan: eigendom	255,9	203,7	144,5	27,4	358,6	140,9	46,3	234,6	125,1	51,9	159,8
gepacht	171,9	76,3	72,4	122,2	206,0	98,7	72,7	153,6	84,5	78,1	117,0

OVERZICHT VAN DE KOSTEN EN OPBRENGSTEN, DE ARBEIDSBEZETTING EN HET ARBEIDSINKOMEN (PER MANJAAR) GEMIDDELD PER BEDRIJF OVER 1955

	Bedrijfstype				Bedrijfsgrootte			Structuur arb.bezetting			Gem.van alle bedrijven
	> 10% hyacinthen	>45% tulpen	35-45% tulpen	<35% tulpen	groot	middel	klein	personeels-bedrijven	gezins-bedr.	eenmans-bedr.	
Aantal bedrijven	20	8	19	15	16	22	24	30	17	15	62
SPECIFICATIE VAN KOSTEN EN OPBRENGSTEN											
Berekende rente	3.940	1.930	1.780	840	5.120	1.910	700	3.500	1.390	800	2.270
Berekende afschrijving	1.600	830	830	380	2.150	840	290	1.480	600	360	970
Huren en pacht	1.860	690	600	1.100	1.970	980	730	1.650	650	680	1.140
Onderhoud	1.220	750	440	310	1.700	480	240	1.120	340	260	700
Lonen (incl. gewaardeerd)	21.770	10.510	11.500	7.780	27.790	11.710	6.350	19.480	10.640	5.980	13.790
Werk door derden	1.460	960	430	290	1.700	670	320	1.190	440	410	800
Mest en stro	6.790	1.940	2.290	1.350	8.200	2.650	1.070	5.460	2.000	1.150	3.470
Overige materialen (incl.brandstoffen)	2.030	530	1.080	340	2.760	940	240	1.720	880	270	1.140
Grond- en polderlasten	100	100	40	10	140	50	10	90	40	20	60
Overige kosten (incl. afronding)	3.030	1.490	1.330	1.490	4.460	1.400	740	3.080	980	730	1.920
Totale kosten	43.800	19.730	20.320	13.890	55.990	21.630	10.690	38.770	17.960	10.660	26.260
Opbrengsten bloembollen (°/. inkopen)	53.790	24.750	24.520	12.430	69.320	24.550	11.540	48.770	16.450	12.230	31.070
Mutaties waarde bloembollenkraam	2.480	840	560	480	2.980	810	350	1.690	1.140	260	1.190
Opbrengsten overige produkten	1.520	450	1.380	1.550	2.780	1.230	490	1.580	1.620	560	1.350
Overige opbrengsten en vergoeding contract-teelt	1.840	1.370	380	420	2.420	690	320	1.450	680	430	990
Totale opbrengsten	59.630	27.410	26.840	14.880	77.500	27.280	12.700	53.490	19.890	13.480	34.600
Nettoresultaat (°/. = verlies)	15.830	7.680	6.520	990	21.510	5.650	2.010	14.720	1.930	2.820	8.340
Opbrengsten p.f.100,- kosten (gewogen)	136	139	132	107	138	126	119	138	111	127	132
idem (ongewogen)	139	134	124	105	140	124	117	137	105	124	125
SPECIFICATIE v.d. ARB.BEZETTING											
Aantal ondernemers per bedrijf	1,50	1,12	1,47	1,07	1,69	1,41	1,04	1,43	1,47	1,00	1,34
Arbeid v.d. ondernemer(s) (in manjaren)	1,47	1,13	1,43	1,12	1,57	1,47	1,04	1,38	1,45	1,10	1,33
Arbeid v. gezinsleden (" ")	0,27	0,02	0,61	0,45	0,07	0,78	0,24	0,09	1,18	0,06	0,38
Arbeid v. vast personeel (" ")	2,88	0,97	0,55	0,17	4,06	0,52	0,07	2,59	0,03	0,02	1,26
Arbeid v. los personeel (" ")	0,34	0,29	0,27	0,20	0,55	0,21	0,16	0,45	0,03	0,21	0,28
Totale arbeidsbezetting	4,96	2,41	2,86	1,94	6,25	2,98	1,51	4,51	2,69	1,39	3,25
Arbeid door ondernemer en gezin (in %)	35	48	71	81	26	75	85	33	98	83	53
Arbeidsinkomen per manjaar (in gld)	7.590	7.550	6.300	4.530	7.890	5.830	5.520	7.580	4.670	6.360	6.800

L.E.I.
1381

OVERZICHT VAN DE KOSTEN EN DE OPBRENGSTEN, DE ARBEIDSBEZETTING EN HET ARBEIDS-INKOMEN (PER MANJAAR) GEMIDDELD PER HECTARE BOLLENLAND OVER 1955

	Bedrijfstype				Bedrijfsgrootte			Structuur arb.bezetting			Gem. van alle bedrijven
	>10 % hyacinten	>45% tulpen	35-45 % tulpen	<35% tulpen	groot	middel	klein	personeels-bedrijven	gezins-bedr.	eenmans-bedr.	
Aantal bedrijven	20	8	19	15	16	22	24	30	17	15	62
SPECIFICATIE V.KOSTEN EN OPBR.											
Berekende rente	1.430	1.650	1.070	780	1.440	1.190	810	1.380	1.020	900	1.250
Berekende afschrijving	580	710	500	350	610	530	340	590	440	410	530
Huur en pacht	670	590	360	1.030	560	610	860	650	480	780	630
Onderhoud	440	640	260	290	480	300	280	440	250	290	390
Lonen (incl. gewaardeerd)	7.880	8.980	6.910	7.240	7.840	7.350	7.430	7.690	7.820	6.800	7.610
Werk door derden	530	820	260	270	480	420	370	470	320	470	440
Mest en stro	2.460	1.660	1.370	1.260	2.310	1.660	1.250	2.160	1.470	1.300	1.910
Overige materialen	740	450	650	320	780	590	280	680	650	310	630
Grond- en Polderlasten	30	80	30	10	40	30	20	30	30	20	30
Overige kosten (incl.afr.)	1.100	1.280	800	1.390	1.250	880	870	1.210	720	850	1.070
Totaal kosten	15.860	16.860	12.210	12.940	15.790	13.560	12.510	15.300	13.200	12.130	14.490
Opbrengsten bloembollen (*/.Ink.)	19.480	21.150	14.730	11.580	19.550	15.390	13.500	19.250	12.090	13.920	17.150
Mutaties waarde bloembollenkraam	900	710	330	450	840	510	410	670	840	290	660
Opbr. overige produkten	550	380	830	1.440	780	770	580	620	1.190	640	740
Overige opbrengsten en vergoeding contractteelt	660	1.190	240	390	690	440	370	570	500	500	550
Totale opbrengsten	21.590	23.430	16.130	13.860	21.860	17.110	14.860	21.110	14.620	15.350	19.100
Netto-resultaat (*/.-verlies)	5.730	6.570	3.920	920	6.070	3.550	2.350	5.810	1.420	3.220	4.610
SPECIFICATIE V/D ARBEIDSBEZETTING											
Aantal ondern. hectare	0,54	0,96	0,89	0,99	0,47	0,88	1,22	0,57	1,08	1,14	0,74
Arbeid v.d. ondernemers (manjaren)	0,53	0,97	0,86	1,04	0,44	0,92	1,22	0,54	1,07	1,25	0,73
Arbeid v.d. gezinsleden (manjaren)	0,10	0,01	0,37	0,42	0,02	0,49	0,28	0,04	0,87	0,07	0,21
Arbeid van vast personeel (manjaren)	1,04	0,83	0,33	0,15	1,15	0,33	0,08	1,02	0,02	0,02	0,70
Arbeid van los personeel (manjaren)	0,12	0,25	0,16	0,19	0,15	0,13	0,19	0,18	0,02	0,24	0,15
Totale arbeidsbezett.	1,79	2,06	1,72	1,80	1,76	1,87	1,77	1,78	1,98	1,58	1,79
Arbeidsinkomen per ha (in gld)	13.610	15.550	10.830	8.160	13.910	10.890	9.780	13.490	9.240	10.020	12.210

L.E.I.
1381

Bijlage V[a]

DE SPREIDING DER BEDRIJFSUITKOMSTEN OVER 1955
(INDELING DER BEDRIJVEN NAAR BEDRIJFSTYPE)

Elk vakje stelt een bedrijf voor. De getallen in de vakjes duiden de nummers aan waaronder de onderscheiden bedrijven in het onderzoek zijn opgenomen

Bijlage 5b

DE SPREIDING DER BEDRIJFSUITKOMSTEN OVER 1955

(indeling der bedrijven naar bedrijfsgrootteklassen)

L.E.I.
1381

Bijlage 5c

DE SPREIDING DER BEDRIJFSUITKOMSTEN
(INDELING DER BEDRIJVEN NAAR DE STRUCTUUR DER ARBEIDSBEZETTING)

Bijlage VI

OVERZICHT VAN HET INKOMEN PER ONDERNEMER OVER 1955

Bedrijfsindeling	Aantal bedr.	Aantal ondernemers	Nettobedr. resultaat	Handenarbeid ondernemer	Rente meer ingecalculeerd dan betaald	Inkomen van de ondernemer uit bedrijf	Handenarbeid gezinsleden	Gezinsinkomen			Opgenomen voor privé doeleinden	Waarvan voor privé belastingen
								uitbedrijf	buiten bedrijf	totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
> 10% Hyacinten	20	30	10550	4440	2150	17140	590	17730	610	18340	9540	2450
> 45% Tulpen	8	9	6830	4530	1610	12970	50	13020	290	13310	8390	3250
35-45% Tulpen	19	28	4430	4350	870	9650	1350	11000	1190	12190	6840	520
< 35% Tulpen	15	16	930	4790	670	6390	1370	7760	1070	8830	5780	340
Grote bedrijven	16	27	12750	4210	2440	19400	150	19550	620	20170	10620	3350
Middelgrote bedrijven	22	31	4010	4710	1120	9840	1750	11590	1180	12770	6700	630
Kleine bedrijven	24	25	1930	4500	560	6990	770	7760	720	8480	6040	520
Personeelsbedrijven	30	43	10270	4360	1960	16590	210	16800	1090	17890	8970	2280
Gezinsbedrijven	17	25	1320	4430	780	6530	2620	9150	880	10030	6790	640
Eenmansbedrijven	15	15	2830	4940	700	8470	210	8680	160	8840	6010	600
Aantal bedrijven	62	83	..									
Gem. van alle bedr.			6230	4490	1370	12090	940	13030	860	13890	7780	1480